

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De vndecim milli. virgi. [sermo]. lxxviiij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

Sermo LXXVIII Fo. CXXV

presentatiōe ad templū. Et quō cum. xij. esset annorū fuit p̄ditus a virgine: et inuen- tus in tēplo in medio doctorū post tridū. Lu. ij. Quia alij euangeliſte de h̄ nihil di- cūt. Deinde de ebrii passiōe. Sic p̄actice quōd: q̄n Lucas iterrogauit virgine d̄ hoc incepit flere: dicens. O Luca et quō mihi renouas vulnēra mea: et. Tandē dixit sibi aliq̄ alij euangeliſte omittunt. Etir- go Maria d̄ dixit sibi. Fili Luca cū filius me^{us} duceret ad montē caluarie: sequebat̄ illū multa turba ppli et mulier: q̄ plange- bant et lamētabant eū: cōuersus autē ad il- las Iesus dixit. Filie hierusalē nolite fle- re sup̄ meis: sup̄ vobisplas flere et sup̄ filios vros: q̄m ecce veniet dies: in q̄b̄ dicet h̄c steriles et v̄eres q̄ nō genuerūt. Et vbera q̄ nō lactauerūt. Et. Lu. xij. Hoc solū Lu- cas ponit ex informatōe virginis. Adhuc quirit Lucas dicit. O d̄na et nunq̄ d̄ cruce peccat^{us} aliq̄ vba dixit: q̄. Mat. et Mar- cus referūt solū de illis verbis Hely: hely et. Rādite virgo. O quant^{us} dolor et. Ita p̄imo dixit: Pater dimitte illis: q̄ nesci- unt qd̄ faciūt. Itē dixit latroni: hodie me- cum eris in paradiso. Itē vltimo dixit: Pater in man^u tuas comēdo sp̄m meum. h̄c sol^{us} dixit Lucas: Joānes autē reliq̄s: scz Sittio: et Lōsumatu est. Et mulier: ecce filius tu^{us} et. Ecce quō charior virginis. Tandē fuit charissim^{us} ch̄o. Nā licet Lu- cas martyrū nō habuit: tū semp̄ in seipso cruce penitēte habuit: et sic vt ait Hiero. in p̄logo sup̄ Luca. Neq̄ vrozem vnq̄ ha- bes: neq̄ filios in septuaginta q̄tuor vel octuaginta q̄tuor annoz obijt in Bithi- nia: plenus sp̄sctō. in qdā tñ legenda legi- q̄ Lucas fuit martyrizat^{us} in Bithinia a qdā tyranno illi^{us} ciuitatis qui vocabatur Sparta. Et ecclia in orōne sic dicit. In- teruentat p̄ nobis q̄s d̄ne sanctus tu^{us} Lu- cas euangeliſta: q̄ cruce mortificatiōz sugi- ter i suo corp̄e p̄ tui nois amore potrauit. Deo gr̄as. Amen.

In festo vndecim miliū vir- ginū. Sermo LXXVIII.

Sancti per fi-
dē vicerūt regē Heb. ij. Pro ser-
mōis fundamētō i q̄ agit de vir-

ginib^{us}: q̄ p̄ di gratiā vicerūt regna: oritur theologialis q̄stio. Querit. Utz libe- rābiturū absq̄ gratiā faciēte: possit aduersariū suū vincere. Arguit q̄ sic. sp̄- ritus luxurie deſcit vel vincitur p̄ cōtinen- tiā: et sp̄rit^{us} iracundie p̄ patientiā: et sic de alijs: sed cōtinentia et patientia p̄nt habe- ri sine gr̄a gratū faciēte p̄ gratiam gratis datam: igit. In oppositum. vincētū debet corona: sed nulli pugnanti p̄tra aduersari- um debet corona gl̄ie: nisi ei q̄ habet gra- tiam gratū faciēte: q̄ nullus absq̄ gratiā gratum faciēte p̄t aduersariū vincere. et sic q̄stio manet p̄ vtracq̄ p̄e dubia. Ad q̄- stionē rādendū est s̄m Bona. sup. ij. sen. dist. xvij. q. ij. q̄ ad p̄dictoz intelligentiā est notandū: q̄ differt aliq̄e resistere ad- uersario: et aliq̄e vincere aduersariū. p̄- em̄ importat victoria q̄ resistētia. Resis- tētia nāq̄ p̄sistit in h̄. quod q̄s nō cōſen- tiat suggestiōi diabolice: sed victoria cōſi- stit in assequēdo oppositū eius: quod dicit̄ bolus boiem reddere inimicū deo: et face- re dignū et nō supplicio p̄t. tūc igit vicit h̄o aduersariū q̄n sic resistit tentatiōi. vt effi- ciat maior dei amicus: et mereat regnum eternū. et quōtiā hoc absq̄ gratiā gratum faciēte esse nō p̄t. Ideo cōcedendū est q̄ quisq̄s p̄ gr̄am gratis datā possit diabo- lo resistere: vt ea nō cōſentiat suggestiōi. tñ absq̄ dono qd̄ reddat boiem acceptum deo ipsum vincere nō p̄t. vt contra eius intentionē proficiat dignitate meriti vel in merito condigni. Et ad argumentū d̄: q̄ sp̄s luxurie vincit p̄tinentiā. d̄ q̄ et si p̄- tinentiā q̄ e absq̄ gr̄a gr̄ū faciēte possit q̄s resistere sp̄i luxurie. illa tñ resistētia triū- phus dici nō p̄t: p̄ eo qd̄ ex hoc nullā asse- quit palmam: quā palmā virgines regna vincendo assecute sunt: iuxta verba passū- pra: et sic d̄ alijs. Hora euz dicit Regna in plurali: quero ergo q̄ sunt hec regna q̄sc̄i p̄ fidem vicerunt: Rūdeo. q̄tuor sūt ordi- ne nō dignitate. Pr̄m̄ diaboli. Sc̄oz car- nis. Tertii mundi. Quartum christi.

Pr̄mum regnū diaboli sancti p̄ fides vicerūt se humiliando
Sc̄dm regnū carnis vicerūt p̄ fidem caste viuendo
Tertii regnū mundi p̄ fidem vicerūt tem potalia cōtēnendo.

S

In festo undecim milium virginum

Quartū regnū christi p̄ fidē vicerunt p̄ christo mortē subeundo.

¶ Prīmū ergo regnū diaboli: consistit in superbia Job. iij. Ipse est rex super oēs filios superbia. Oēs ergo superbi: oēs ambitiosi: elati: vani: gloriofi: sunt vassalli diaboli, et regnicole huius regni. Illud ergo regnū facti p̄ fidē vicerunt se humiliando. Nulla enim tam efficax machina est ad regnū diaboli debellandum: sicut fides p̄ quā hō humiliabit sub potētī manu dei. Ideo. j. Pe. vlti. Fratres sobrii estote et vigilate: quia aduersus vester diabo. tanq̄ leo rugit. cit. que. quez deuo. cui re. for. in fi. Figura de hoc habetur in Dauid. qui bellauit Goliath cū baculo et pera et quinque lapidibus de torrente. et cetera. j. Regū. xvij. Dic historiam. Per Dauid q̄ interpretat manu fortis: intelligit q̄ liber sancti q̄ est fortis in bello tentationū. Per Goliath q̄ interpretat transmigrationis: significat diaboli q̄ transmigrationis de gratia in culpā. de celo in infernū. de cetu angelorum in rurbā demonū. d̄ mirabili pulchritudine in maximā turpitudine: propter superbiam suā cuius dicit. In celū cōscēdā super astra celi. exalt. solū meū etc. Sed sequitur. Quomodo cecidisti lucifer q̄ mane oriebaris: etc. Esa. xliij. Per baculū intelligit crux christi. De quo dicit ipse. In baculo meo: id est in cruce transiit sicut iordanes hunc id est cursum vite presentis. Gen. xxij. Per triplicē scētū intelligit fides trinitatis. Per quinque lapides d̄ torrente: intelligunt quinque principales plage christi. Vel dic moralit̄: q̄ intelligunt quinque rationes p̄suasive quibus manu ducimur ad humilitatem ex cordis p̄fundo secretanda. Prīa rō est voluntas dei. j. Pet. v. Humiliamini sub potētī manu dei: q̄ rō sola sufficeret ad humilitatem habendam: quia p̄ncipi placuit leges habere vigore. l. j. ff. de iust. pūn. Et insti. d̄ iure naturali gentiū. §. Sed et q̄ p̄ncipi. Secūda rō est exemplū christi. Mar. xij. Diligite a me quia mitis sum et humilis corde. Tertia est equalitas hūane originis: quia d̄ eadem massa oēs cōpositi sumus. i. cinis. Eccl. x. et Job. x. Memē. q̄o q̄ sic lutus feceris me: et in puluerē reduces me. Nōne sic lacmusisti me: et sic caseū me coagulasti: Hora Sicut caseus me coagulasti: q̄ viles sumus quāquā caseo cōparamur: ergo posses dicere cui libet ingibenti. Quis su-

pbis o peccia casei. Et si fas est dicere etiam miserabiliores sumus caseo. Nam nascimur filij ire propter culpam originale p̄s. Ecce enim iniquitatibus conceptus sum etc. Et nascimur cū fletu p̄ solū. Ios. 20. astem. qui ridens natus est quod tamē signum sibi non p̄fuit. Unde Augustinus. xij. de ciui. dei. Infancia inquit que nō a rī su sed a fletu orditur hāc lucē q̄d maloz passura sic nesciens prophat. solū q̄n nar est ferunt rīfisse. Ios. 20. astes. Nec tamē ille rīsus sibi p̄fuit: quia a Rino rege asyrioz interfecit fuit. Quarta rō est qualitas p̄ditionis hūane i exitu vite huius: quia omnes morimur et q̄si a que dilabimur in terrā q̄ nō reuertitur. ij. Reg. xliij. Optima quez oēs miseris mortalibus cui Prīma fugit: subeū morbi tristitias senectus. Et labor: et dure rapit i clemētia mortis. Quinta rō est magnitudo glorie eterne: quā tanto quis sublimis adipsit quanto hic humilis cōuertat. Luc. xliij. Omnis q̄ se humiliat exaltabitur: et q̄ se exaltat humiliabit. Ecce quomodo p̄ fidem vicerunt sancti regnū diaboli se humiliando. Ideo dicitur. Estote fortes in bello et pugnare cū antiquo serpente et accipi. regnū eternū. Hoc ergo modo he virgines gl. ose vicerunt regnū diaboli p̄ fidē se humiliando. Magna et deuota humilitas fuit pedester venire a maritima vsq̄ romam: cum essent rōnobiles: nec curabant despicere multos rōnobiles: qui eas despiciebāt: sicut erant cardinales: qui vocabant eas fatuas mulierculas. ergo humiliamini sub potētī manu dei: ut vos exalter in tēpore visitationis. j. Pe. v. Secundum est regnum carnis quod vicerunt sancti p̄ fides caste viuendo. Quot et quanti sūt regnicole huius regni etc. adeo q̄ dici possit illud. p̄s. Dominus de celo pipe rit super si. bo. vr. vi. si est itelligē. aur requi. deu. Omnes declinauerūt simul inutiles fac. sunt. Nō est qui fac. bonū non est vsq̄ ad vnum. Victoria ergo habet per fidem quia si vis liber esse a carnis illecebris: consisti dera penas eternas quas tales merentur. Gal. vj. Qui semināt in carne: de carne et merent corruptionem. Nec autē consideratio habetur p̄ fidem et quia hō instruit de his q̄ futura sūt: ex qua cōsideratione etiā manu ducit hō ad caste viuendum. Ideo

Plus Ep. he. vi. In omnibus sumētes seu-
tum fidei in q̄ possitis oia tela nequissima
igne extinguerē. Nota Scutum fidei. Fi-
des oī scutum triplici rōne. Prima: q̄ sicut
in scuto sūt tres anguli: et tñ vnū ē scutum:
sic p̄ fidē instrumur credere tres p̄sonas
in diuinis et vnā essentia. Secda ratio ē q̄
scutum tenet in sinistra: nō autē i dextera ma-
nu: p̄ sinistra signat vita p̄bens: p̄ dextera
vita beata. Lan. v. Vena eius sub capite
meo: et dextera illi amplectat me. Sic fi-
des est in hac vita tantū. nō autē in vita
brā: q̄ ibi est clara visio. et sic cessat ibi des-
fectus visiois: q̄ est de essentia fidei: vt ple-
ne in sermōe bti Lucę: q̄ incipit. Salutat
vos et. in itroitu. Tertia ratio: q̄ sicut p̄
scutum p̄tegimini cōtra tela hostiū: sic p̄ fi-
dem et. Nota exemplū de illo sancto ere-
mita q̄ tentatus a quadā muliere cōbussit
sibi digitos: q̄ visio illa mulier territa expi-
rauit: ergo sancti p̄ fidē vicerūt regna et.
Sic etiā vicerūt iste vndecim milia virgi-
nū gloriose et. Tertiū regnū est mūdi:
q̄ bellat cōtra nos duplici. Primo p̄peris
alluciendo. Secdo aduersis tenendo: et ma-
ius periculū est nobis in p̄peris q̄ in ad-
uersis. ps. Cadent a latere tuo mille: et de-
cem milia a dextris tuis. Sed p̄ fidē vin-
citur mūdos blandēs in p̄peris: q̄ deipi-
cit a vero fideli sciente q̄ tanto quis a su-
perno amore distungit: quāto inferi dele-
ctat. Vincit etiā p̄ fidē mundū minans p̄
aduersa a vero fideli sciente: q̄ p̄ multas
tribulationes oportet nos introire i regnū
dei. Act. xiiij. Et q̄ nō sunt p̄digne passio-
nes hui⁹ temporis ad futuram gloriā q̄
reuelat in nobis. Ro. viij. Ecce q̄ quomō
sancti per fidem vincunt mundū p̄ternē
do p̄spira et aduersa. Hic allega auctorita-
tem ecclesie: q̄ habet infra parte sequenti. Q̄
venerāda martyriū gloriose certamina et
figura habet de Petro ambulāte sup̄ flu-
ctus maris virtute fidelis: q̄ cepit dubita-
re: cepit demergi. Mat. xiiij. Die histori-
am. Jo. dicit. Amb. xiiij. q. j. Nō turbat
nauis q̄ Petri habet: turbat illa q̄ Judā
habet. Et infra. Ibi q̄ turbatio: vbi modi-
ca fides. Ibi securitas vbi p̄fecta dilectio.
Et sic p̄ fidem vincit regnū mūdi. Un. j.
Joā. v. Hec est victoria q̄ vincit mundū
fides nostra. Quis est autē qui vincit mun-

dum: nisi q̄ credit: quoniam Iesus christus
est filius dei: hoc mō vincit mundū brā. Trā-
sula cū alijs virginibus: q̄ nec flexa est p̄mis-
sionibus regis anglie blandiētibus: nec minis
terrētibus terra. Ideo dicere poterat Reg-
num mūdi et oēm ornatū seculi cōtempse
p̄pter amorē dñi mei Iesu christi: quē vici-
dit: quē amauit: quē credidit: quē dilexit.
Quartū regnū est christi: q̄d ē vita brā
quē p̄sistit in visione diuine essentie: quod
vincit p̄ fidem p̄ christo mortē subeundo.
Bar. ij. Regnū celozū vim patit: et vici-
lenti rapiunt illud. Nota vim patit: quia
in hac victoria requirit magna vis charit-
ratis sine qua nemo pot. p̄ christo mortem
sponte subire. Jo. xv. Maiorē charitatem
nemo habet vt aiam suā ponat q̄s p̄ am-
icis suis. Hoc mō sancti martyres vincūt
hoc regnum per fidem que per charitates
operatur. Gal. v. Ideo dicit de eis. Q̄ ve-
neranda martyrium gloriose certamina q̄
in suis corporibus christo imania p̄tulerūt
tormenta. Et ideo p̄cipere meruerūt im-
mortalē eterne glorie coronā. Despe-
cta nāq̄ p̄sentis vite luce p̄ceptoz suoz
corporū cruciatu: seueritē mūdi dei pro
amore vicerūt et. Hoc etiā mō sancte vir-
gines gloriose vicerūt regnum christi mar-
tyriū sustinēdo. Dic eaz martyriū et.

In festo apostolorum Simo-
nis et Jude. Ser. LXXIX.

Conformes ima-

ginis filij dei. Ro. viij. Et i epi-
stola hodierna. Pro intellectu
thematīs oportet declarare quid est ima-
go filij dei. Pro q̄ sciendū: q̄ imago p̄p̄ta
filij dei est vita sc̄ta et p̄fecta christi p̄ quas
ostendit ipm esse filū dei. Sic p̄ imagines
virginis vel sc̄ti Petri et. Representat vir-
go vel sanctus Petrus. Verbi gratia. Consi-
derando et incarnationē sine virili semine.
Item et natiuitatē sine dolore matris et
corruptionē. Item stelle apparitionē ducentis
magos. Item eius resurrectionē et ascen-
sionem et spiritus sancti missionem et. oia
ista ostendebant christum esse filium dei
eternū. Unde Joan. v. Opera q̄ ego fa-
ci